

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІНГВІСТИЧНА ПРАГМАТИКА»

Ступінь освіти	<u>бакалавр</u>
Освітня програма	<u>Українська мова та література</u>
Тривалість викладання	<u></u>
Заняття:	<u></u>
лекції:	<u>26 годин</u>
практичні заняття:	<u>26 годин</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Кафедра, що викладає

Філології та мовної комунікації

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

Консультації:

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «035-18-1»

Викладач:

Тараненко Ксенія Володимирівна

Доц., к. філол. н., доцент кафедри філології та мовної комунікації

Персональна сторінка

E-mail: Taranenko.K.B@nmu.one

1. Анотація курсу

Курс «Лінгвістична прагматика» репрезентує лінгвістику на фоні сучасного антропоцентричного наукового знання й пов'язаний з колом питань, зосереджених навколо проблеми «людина в мові». Основним чинником, що зумовлює виникнення, існування й функціонування мови, визначається чинник прагматичний, тобто людський, суб'єктивний.

2. Мета і завдання курсу

Мета курсу – ознайомити студентів із прикладною сферою лінгвістичного знання; показати комунікативні, інформаційні, естетичні та інші можливості мови; навчити виявити вплив суб'єктивного (людського) чинника на рівні мови та аспекти її функціонування; поглибити знання студентів у царині теорії та методології діяльній лінгвістики.

3. Результати навчання

У результаті вивчення навчального курсу студент повинен:

Формулювати свій комунікативний намір відповідно до ситуації спілкування і подій, що відбуваються, загальної стратегії мовленнєвої поведінки, тактики взаємодії з адресатом.

Перевіряти будь-який усний або письмовий текст на відповідність критеріям успішності мовленнєвого спілкування: досягнення мовцем поставленої мети й правильна інтерпретація слухачем комунікативного наміру мовця.

Здатність орієнтуватися в термінах і правилах лінгвістичної прагматики.

Уміти використовувати прагмалінгвістичний аналіз та інтерпретувати текст з прагмалінгвістичної позиції.

4. Структура курсу

Лекції

1. Лінгвістична прагматика в структурі сучасного мовознавства. Предмет, категорії зв'язки лінгвістичної прагматики з іншими науками.
2. Специфіка вияву семантичних і прагматичних явищ. Методи дослідження прагматичних явищ.
3. Структура лінгвістичної прагматики.
4. Історія формування загальної і лінгвістичної прагматик. Ідеї прагматики у філософії, логіці, семіотиці.
5. Ідеї прагматики в лінгвістиці. Антропні концепції в науці про мову. Лінгвістичні концепції першої половини ХХ ст. Сучасний етап розвитку лінгвістичної прагматики.
6. Прагматика лексичних і граматичних одиниць та категорій.
7. Прагматичні аспекти референції, дейксису та анафори.
8. Прагматика мовленнєвих актів. Мовленнєвий акт як мовленнєва дія. Сутність і ознаки перформативів. Прагматичні перформативи.
9. Макропрагматика та її категорії.
10. Мегапрагматика та її категорії.
11. Прагматичний аналіз дискурсу.

Практичні заняття

1. Мікропрагматика та її категорії.
2. Прагматика імплікацій та імплікатур спілкування.
3. Пресупозиції в прагматичному аспекті.
4. Прагматика асемантичних мовленнєвих актів.
5. Прагматика інтенціональності, стратегій і тактик спілкування.
6. Прагматичні аспекти комунікативної компетенції учасників спілкування.
7. Емпатія в лінгвістичній прагматиці. Фокус емпатії та його типи.
8. Модальність як семантико-прагматична складова комунікації.
9. Комунікативна поведінка та її регулятиви.
10. Прагматика невербальних засобів. Прагматика мовчання в комунікації.
11. Загальні умови успішності спілкування. Умови успішності мовленнєвих актів. Умови успішності дискурсів.
12. Природність спілкування. Прагматичні аспекти міжкультурної комунікації.
13. Структура прагматичного аналізу дискурсу і комунікативної ситуації.

5. Технічне обладнання та програмне забезпечення

Технічні засоби навчання:

Персональні комп'ютери;

Дистанційна платформа MOODLE.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		**Бонус	Разом
	*Відповіді на практичних заняттях	Контрольна тестова робота		
10	65	20	5	100

* При несвоєчасному складанні тем практичних занять максимальна оцінка знижується на 2 бали.

** Бонусні бали нараховуються за регулярне відвідування занять (не більше двох пропусків без поважних причин за всіма видами занять) та наявність конспекту лекцій.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольної роботи, яка містить 3 питання та передбачає розгорнуті відповіді на них.

Практична частина оцінюється за результатами відповідей на практичних заняттях та результатами контрольної тестової роботи, яка містить 20 запитань та передбачає розгорнуту відповідь на одне питання. Оцінювання здійснюється за допомогою усного та письмового опитування, індивідуального опитування та тестування.

Для підвищення оцінки (якщо було більш ніж 2 пропуски занять) **на 5 балів** здобувач вищої освіти може виконати та захистити презентацію з будь-якої теми лекцій з дисципліни «Соціолінгвістика», або обрати тему самостійно (після попереднього узгодження з викладачем).

До іспиту студент готується за списком питань, розміщених на платформі MOODLE.

Екзаменаційний білет складається з одного теоретичного питання, на яке треба дати розгорнуту відповідь, одного практичного завдання та 20 тестових питань.

6.3. Критерії оцінювання теоретичної частини

2 питання по 5 балів з розгорнутими відповідями на них.

5 – максимальна кількість балів, нараховується за правильну, повну (наведено приклади) та конкретну відповідь (еталонну) на запропоноване питання.

4 балів – відповідь правильна, наведено приклади, але забагато інформації, яка опосередковано відповідає суті питання;

3 балів – відповідь правильна, але забагато інформації, яка не відповідає суті питання;

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відповідь неправильна.

6.4. Критерії оцінювання практичної частини

Відповіді на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів – **40**, де кожне практичне заняття оцінюється балом **5**.

Контрольна тестова робота.

20 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, кожна правильна відповідь оцінюється **1 балом**.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту і завчасно.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1 Базові

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2011. – 304 с.
2. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2010. – 336 с.
3. Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. – М.: УРСС, 2003. – 286с.
4. Кенжебалина Г. Н. Лингвопрагматика / Г. Н. Кенжебалина. – павлодар : Кереку, 2012. – 121 с.
5. Маслова А. Ю. Введение в прагмалингвистику ; [3-е изд-е] / А. Ю. Маслова. – М. : Флинта ; Наука, 2010. – 152 с.
6. Остин Дж.Л. Слово как действие / Дж.Л. Остин // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1986. – Вып. XVII. – с.22-129.
7. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика / И. П. Сусов. – Винница : Нова книга, 2009. – 272 с.
8. Формановская Н.И. Речевое взаимодействие: коммуникация и прагматика / Н.И. Формановская. – М.: Издательство «Икар», 2007. – 480с.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О Селіванова – П.: Видавництво „Довкілля – К”, 2006. – 716 с.

10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика напрями та проблеми // [Підручник] / О. О. Селіванова – П.: Видавництво „Довкілля – К”, 2008. – 712 с.

8.2 Додаткові

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди: Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры: Психология человеческой судьбы / Эрих Берн. – М.: Центр человеческих ценностей, 1996. – 336с.
3. Ван Дейк Т. Вопросы прагматики текста / Т.А. Ван Дейк // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1978. Вып.8. – С.259-336.
4. Грайс Г.П. Логика и речевое общение / Г.П. Грайс // Новое в зарубежной лингвистике: Лингвистическая прагматика. – Вып. XVI. – М.: Прогресс, 1985. – С. 217-237.
5. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Ю.Н. Караулов. – М.: КомКнига, 2006. – 264с.
6. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О. Селіванова. – К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 1999. – 148с.
7. Серль Дж.Р. Основные понятия исчисления речевых актов / Дж.Р. Серль, Д. Вандевекен // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVIII. – М.: Прогресс, 1986. – С.243.
8. Серль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов / Дж. Р. Серль // Зарубежная лингвистика. II. – М.: Прогресс, 2002. – С. 229-253.

Ресурси

1. Дніпровська міська бібліотека <http://www.library.dp.ua/>
2. Наукова-технічна бібліотека НТУ «Дніпровська політехніка» <http://lib.nmu.org.ua/>
<http://metod.kart.edu.ua/> <http://lib.nmu.org.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського – Режим доступу:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національна парламентська бібліотека України - режим доступу: <http://www.nplu.org/>